

אדר, נכדו של מרדכי, נפרד מסבא

דברים בהלוויה

בסרטי קולנוע רבים ישנם מוטיבים וסמלים שמוסיפים משמעות לעלילה. לי, באופן אישי, נעים להיזכר בסבא מרדכי לפי מוטיבים שמסמלים תקופות ו"תחנות" שונות בהיותי ילד, נער ואדם מבוגר. באופן מוזר ואולי קצת משעשע, אותם מוטיבים קשורים לכלי הרכב הרבים אותם סבא נהג והפעיל.

מספרים לי שעוד הרבה לפני שנולדתי, סבא מרדכי נהג במשאיות גדולות. תמונה אחת, שזכורה לי היטב, היא המשאית שנושאת על גבה חלק מצינור, שהיה מיועד לבניית המוביל הארצי. אני זוכר היטב את הפיאט הקטן והירוק, שבתור עולל, לי לא נראה כה קטן. עם הפיאט הירוק סבא וסבתא היו מגיעים אלינו מהקיבוץ לקריית ביאליק, בשעות אחר הצהריים של ימות אמצע השבוע. פיצה או בורקס במרכז העיר ולאחר מכן חוזרים לראות סדרה בטלוויזיה.

סבא ניהל את בית הקירור של המועצה האזורית. בתקופה בה הוריי בנו את ביתם ביקנעם המושבה, התפקיד היה מלווה בצ'ופר גדול: רנו 5 אדומה וחדשה. לא סתם רנו 5 "כמו של השכן", אלא רנו 5 LeCar שהיה לה מזגן מקורי מהיצרן: חידוש אמיתי לאותה תקופה.

פעם בשבוע, ביום שלישי או רביעי אחר הצהריים, סבא היה מגיע עם הרנו ולוקח אותי ואת אחי הצעיר - לירן לערב של כיף בקיבוץ.

עוד לא היו אז טלפונים סלולאריים ובדרך לקיבוץ, סבא היה מתקשר מהרכב בעזרת מכשיר המוטורולה, שהיה מותקן בו, אל סבתא יהודית, שחיכתה לנו בחדר כדי ש"תתכונן לבואנו".

בחדר היינו רואים סרטים בווידאו. אחד שזכור לי היטב הוא סרט ג'יימס בונד, שבו 007 מנהל מרדף אחר האישה הרעה, שנהגה גם ברנו 5 אדומה, "כמו של סבא", היינו אומרים.

לקראת ערב, לפני החזרה הביתה, היינו עוברים בבית הקירור. אוכלים וופלים, שתמיד היו במגירת המשרד, ונוסעים עם סבא בבית האריזה על אחת ממלגזות ה-Yale. הייתה אחת חשמלית וחרישית והייתה אחת גדולה ורועשת - מונעת דיזל, שממנה קצת פחדתי אך סבא דאג להרגיע.

אני זוכר שבאחת מחופשות הפסח, סבא וסבתא לקחו אותי ואת דוד אופיר הצעיר לביקור באתר החרמון עם אותה רנו. הייתי בן 7, אולי 8, אך אני זוכר היטב כיצד בדרך לחרמון עברנו ליד בית קירור ברמת הגולן, ובזווית העין סבא קלט כי על חלק מארגזי התפוחים שנערמו מחוצה לו היה כתוב "ראם", כלומר, היו שייכים לבית הקירור אותו ניהל. לא המשכנו בנסיעה לחרמון עד אשר סבא, בעקשנותו, דרש כי אותם ארגזים יוחזרו למקומם בבית הקירור של המועצה.

בהמשך, סבא מרדכי ריכז את הרכש בקיבוץ. לתפקיד נלוותה "מפלצת" - GMC מסחרית-ענקית בצבע לבן, שעל חזיתה סמל "ע.ה." של הקיבוץ בצבע שחור, על רקע עיגול צהוב. לפעמים, כאשר הייתי חוזר באוטובוס הצהוב מבית הספר הביתה, היינו מזהים את הרכב הזה מרחוק, כנראה בעת שחזר מחיפה אל הקיבוץ. קשה היה לפספס אותו על רקע שאר הגמדים בכביש. לפעמים, היה לנו מזל, כשסבא לקח אותנו לסיבוב ב"מפלצת" ברחבי יקנעם המושבה, ואנחנו היינו בעננים.

לאחר מכן, סבא מילא שורת תפקידים בקיבוץ, שעבורם לא נזקק לכלי רכב ממונע אלא לבגדי עבודה כחולים ול"אופני קיבוץ" ירוקים וגדולים, עם ארגז פלסטיק על הסבל מאחור.

מפני שבאותה תקופה לא היה לסבא רכב צמוד, הוא צריך היה להזמין רכב מראש ממזכירות הקיבוץ. אני זוכר שערכנו מסיבת יום הולדת 3, או אולי 4, לאחותנו הצעירה דפנה, בביתנו שביקנעם. חיכינו וחיכינו, אך סבא וסבתא לא הגיעו. מודאגים התקשרנו, והסתבר שבסידור הרכב סבא קיבל בטעות "פולקסוואגן", וברכב מתוצרת גרמנית הוא מסרב בכל תוקף לנהוג: עקרונות לפני הכל! וכך מסיבת יום ההולדת התעכבה, עד אשר התפנה בקיבוץ רכב אחר וסבא וסבתא הגיעו.

לאחר שנות דיווש רבות על אופני הקיבוץ הירוקים עם הארגז מאחור, הגיל והזקנה הכריעו לבסוף. האופניים פינו את מקומם לטובת קלנועית חשמלית ובשנה האחרונה, זו התחלפה בכיסא הגלגלים. כמו גלגל החיים, המשותף לכל אותן תחנות בזיכרוני, שהן סובבות סביב כלי רכב בעלי גלגלים. רק רגע אחד, לא "כלי רכב"!!! "אלא", "א-ו-ט-ו-מ-ו-ב-י-ל-י-ם!", כך סבא תמיד היה אומר...

